

KOSTPRIJS VAN MELK: UITKOMSTEN 2005 EN METHODEWIJZIGING*Pieter Willem Blokland*

In 2005 hebben zuivere melkveebedrijven een gemiddelde kostprijs van ruim 41 euro per 100 kg melk gerealiseerd. In de totale kosten hebben de arbeidskosten een groot aandeel (29%). De kostprijs is op kleinere bedrijven beduidend hoger dan op middelgrote en grotere bedrijven. Dit heeft vooral te maken met de arbeidsproductiviteit: grotere bedrijven hebben per 100 kg melk lagere arbeidskosten dan middelgrote en kleinere bedrijven (tabel 1).

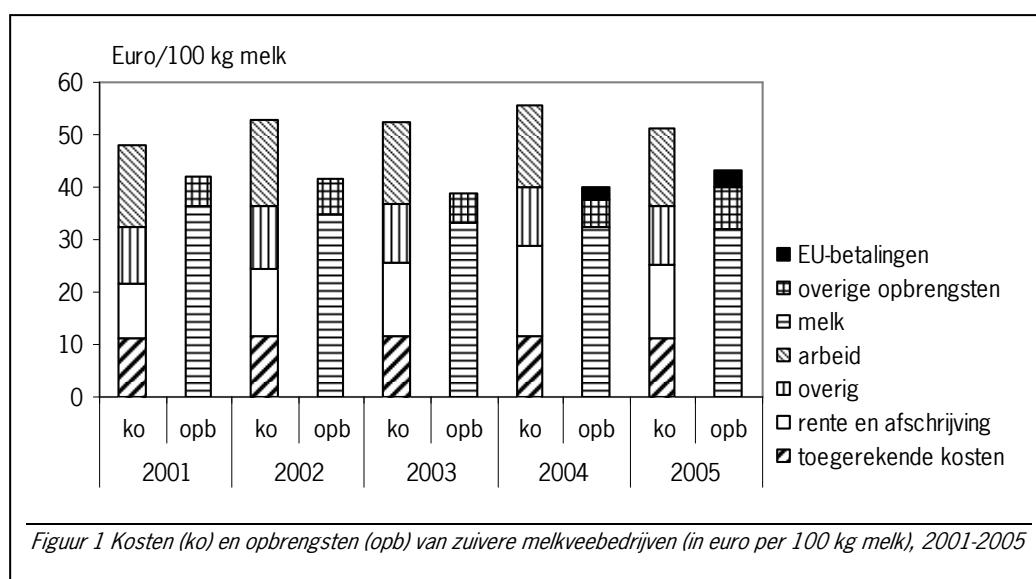
Tabel 1 Bedrijfsopzet en resultaten van zuivere melkveebedrijven, totaal en naar bedrijfsomvang a), 2005 (v)

	Kleinere bedrijven	Middelgrote bedrijven	Grotere bedrijven	Totaal
<i>Bedrijfsopzet</i>				
Oppervlakte cultuurgrond	22,73	39,23	67,03	42,44
Aantal melkkoeien	35,50	61,80	109,40	67,80
Gebruiksmelkquotum (ton)	247,40	491,80	911,60	541,40
<i>Resultaten (euro per 100 kg melk)</i>				
Totaal opbrengsten	44,38	43,81	42,50	43,29
w.v. melk	31,50	32,14	32,20	32,09
EU-betalingen	3,11	3,13	3,15	3,14
overig	9,77	8,54	7,15	8,06
Totaal kosten	63,97	52,81	46,67	51,37
w.v. arbeid	24,02	15,96	11,68	14,99
Nettobedrijfsresultaat	-19,59	-9,00	-4,17	-8,08
Rentabiliteit	69	83	91	84
Arbeidsopbrengst	4,43	6,96	7,51	6,91
Kostprijs van melk	49,05	41,87	38,25	41,09

a) De grenzen tussen de grootteklassen zijn gelegd bij 350.000 kg en 650.000 kg melkquotum

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Gemiddeld is de kostprijs van melk hoger dan de opbrengsten uit melk. Door de in kostprijs opgenomen berekende niet betaalde kosten voor arbeid en vermogen van de ondernemer en het ondernemersgezin kan er toch nog een inkomen worden gerealiseerd. De arbeidsopbrengst was in 2005 gemiddeld ongeveer 6,90 euro per 100 kg melk. De grotere bedrijven behalen de hoogste arbeidsopbrengst per 100 kg melk. Gemiddeld is de arbeidsopbrengst ruim 46% van de arbeidskosten. Dat betekent dat een vergoeding van ongeveer 10 euro per gewerkt uur is behaald. Bij de kleinere bedrijven werd maar 18% van de arbeidskosten gedekt (ongeveer 4 euro per uur), terwijl grotere bedrijven ongeveer 64% van de arbeidskosten kunnen dekken. In figuur 1 zijn de kosten en opbrengsten van zuivere melkveebedrijven voor de jaren 2001 tot en met 2005 weergegeven.

Figuur 1 Kosten (ko) en opbrengsten (opb) van zuivere melkveebedrijven (in euro per 100 kg melk), 2001-2005

In alle jaren zijn de kosten gemiddeld hoger dan de opbrengsten. De gemiddelde toegerekende kosten, waaronder voerkosten, zijn in de periode nagenoeg stabiel gebleven. Het aandeel van de melkopbrengsten in de totale opbrengsten per 100 kg melk (inclusief EU-toeslagen) is in de weergegeven periode afgenomen. In 2001 was het aandeel melkopbrengsten nog 86% en in 2005 was dit gedaald tot 74%. In 2004 vertoont de post *rente en afschrijving* een toename ten opzichte van de vorige jaren. Deze toename heeft vooral te maken gehad met de relatief lage inflatie in 2004. Dit heeft geleid tot hogere rentepercentages voor verschillende activa (voor meer informatie zie *Agri-Monitor* december 2003: *Nieuwe opzet informatienet*).

Methode gewijzigd

Vanwege het toenemende aandeel van de EU-inkomenstoelagen in de totale opbrengsten van melkveebedrijven is begin 2007 de methode van de kostprijsberekening van melk aangepast. Met terugwerkende kracht zijn de resultaten van 2004 en 2005 aangepast. Sinds 2004 krijgen melkveehouders, naast dier- en hectarepremies, een melkpremie uitbetaald om de inkomensdaling als gevolg van het verlagen van de interventieprijs voor boter en mager melkpoeder te compenseren. In 2007 worden de melkpremies ontkoppeld en gaan ze onderdeel uitmaken van de bedrijfstoelage, waarin een deel van de andere premies al sinds 2006 waren opgenomen.

Tot 2004 werd de kostprijs van melk berekend als zijnde het aandeel melkopbrengsten in de totale opbrengsten vermenigvuldigd met de totale kosten. Hierbij werd verondersteld dat de rentabiliteit van melk en andere opbrengsten aan elkaar gelijk is. In de nieuwe methode wordt het aandeel van melkopbrengsten in de totale opbrengsten exclusief de EU-toeslagen berekend en vermenigvuldigd met de totale kosten (tabel 2). De reden om de EU-toeslagen buiten de kostprijsberekening te laten is dat een melkveehouder voor het ontvangen van deze toeslagen relatief weinig of geen kosten maakt en daardoor het aandeel in de totale kosten verwaarloosbaar is. Dit betekent dus dat in de oude methode ten opzichte van de nieuwe methode in 2004 en 2005 het percentage melkopbrengsten in de totale opbrengsten lager zou worden berekend, met een lagere kostprijs van melk als gevolg.

Tabel 2 *Effecten van de nieuwe berekening op de kostprijs van melk in 2004 en 2005 (euro per 100 kg melk)*

	2004	2005
Melkopbrengst (A)	32,58	32,09
Overige opbrengsten (B) a)	5,15	8,06
Totaal melk- en overige opbrengsten (C=A+B)	37,74	40,15
EU-betalingen (D)	2,12	3,14
Totaal opbrengsten (E=C+D)	39,85	43,29
Totaal kosten (F)	55,45	51,37
Kostprijs van melk oud (G=A/E×F) b)	45,33	38,08
Kostprijs van melk nieuw (H=A/C×F) b)	47,96	41,09

a) Omzet en aanwas vee en opbrengsten van andere producten; b) De kostprijs wordt per individueel bedrijf berekend. Door rekenkundige effecten is het resultaat op groepsniveau anders dan op basis van de formules zou worden verwacht.

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.